

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

10. De Concilijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

in cap. 1. de novi operis nuntiis. Glof. & DD. in cap. Licet suscepto 10 inf. de foro compet. Bart. in l. Privilegia & l. Omni novatione C. De sacros. Eccles. Ubi verò jus Canonicum & Civile inter se manifestè repugnant aut differunt, utrumque in suo foro retinendum est, nisi fortè jus Civile foveat peccatum, uti foveat leges permittentes usuras, concubinatum, præscriptionem cum mala fide, & alia similes: nam tum ad jus Canonicum, rejecto jure Civili, etiam quoad forum sæculare, recurrendum est, c. fin. inf. de præscriptionibus. In causis verò miserabilium personarum servandum est jus Canonicum in utroque foro, quando Canones contrariantur legibus. Item si jus Civile foveat lucrum otiosum, & sapiat quendam rigorem, non servabitur in foro Canonico, licet per Canones non sit reprobatum. Si verò statuat æquitatem, jus autem Canonicum rigorem, servandum erit Civile in utroque foro, Felin. in c. In causis 15 col. 1. inf. De testib. prout citat & tradit Maranta Parte 3. Spec. num. 75. & 76.

5. Quantum verò ad dicta sanctorum Patrum atinet, cum non ijs, sed summo Pontifici, data sit potestas legis Canonice condendæ, Clemens. Pastoralis §. fin. De re judicata. Abbas in c. Tua inf. de decimis. Felinus in c. Ne innotaris inf. De constitut. ideo quoad decisionem causarum, ubi est canon summi Pontificis, ibi cessat auctoritas sanctorum Patrum: nisi dictum sancti Patris fuerit conforme novo vel veteri Testamento, seu ejus auctoritate munitum, quia tunc esset præferendum cuicumque legi, etiam summi Pontificis. Cessante vero dispositione summi Pontificis, possunt dicta sanctorum Patrum allegari ad decisionem causarum, prout ex alijs, quos citat, tradit Maranta d. locum 77 & seqq. Ubi etiam tradit, quoad solam interpretationem divinæ Scripturæ, nõ ad decisionem causarum, magis credi dicto sanctorum, quam summi pontificis.

6. Non obstat prædictis, quòd jus canonium totum humanum dicatur; vnde videri posset, non constare ex sacræ paginæ præceptis, quæ sunt juris divini: nam in primis, ut antè dixi, in novo Testamento multa sunt juris humani Ecclesiasticæ. Quantum verò ad veteris Testamenti præcepta, sola moralia, tamquam naturalia, eaquæ de causa immutabilia remanserunt: judicialia enim & cæremonialia morte Christi, completo nostræ redemptionis opere expira-

runt: & quæ passim in Decretalibus ex ijs inserta & repetita reperiuntur, non obligant nos, ut divinæ legis præcepta, sed ut humani juris sunt, nova scilicet sanctione à SS. PP. renovata. Vide Covar. lib. 1. Var. Resolus. cap. 17.

§. X.

De Concilijs.

1. Ratio nominis.
2. Divisio in Ecclesiasticum & Sæculare.
3. Divisio Ecclesiasticæ in Vniversale & locale seu particulare.
4. Concilia Vniversalia quot, & qua.
5. 6. Particulare quid, & quotuplex.
7. 8. De provincialibus concilijs: & qui ad illa vocandi.
- 6 De Concilijs seu Synodis Episcopalibus, & modis celebrandis.
10. Discrimen Vniversalem & particularem, quoad vim obligandi.

Diximus Jus Canonicum scriptum partim quoque constatum esse ex conciliorum decretis; de quibus propterea breviter hic agendum est.

Concilij nomen Latinum est, tractum ex more Romano, dictumque, vel à communi intentione: & quidem publici ex causa, ut dicitur & declaratur in *Can. Canones distincti* 15, vel à Consulendo, quasi Consilium, quod ad Concilia vocentur viri sapientes, ad consultandum super agendis, & ad publicam utilitatem spectantibus. Aliter vero Græca voce Synodus appellatur, quasi comitatus vel cœtus à coeundo, id est conveniendo, d. *can. Canones vers. Synodus*. Utraque appellatione promiscuè utimur.

2. Potest autem Concilium dividi, primo in Ecclesiasticum & Sæculare. Ecclesiasticum (de quo solo hic agendum) ex etymologia nominis, allata ex *d. can. Canones*, definiri potest, Congregatio hominum Ecclesiasticorum prudentum, auctoritate Prælatorum convocatorum, ad tractandum communi intentione de rebus Ecclesiæ necessarijs, & utilitatem ejus publicam concernentibus.

3. Conciliorum Ecclesiasticorum, secundum Glossam in *can. Conveniens* 1. q. 7. alia sunt Vniversalia seu Generalia, alia Localia seu particularia. Concilium Vniversale Ecclesiasticum est, quod à Papa vel ejus Legato cum omnibus (id

est, totius orbis Christiani) Episcopis constituitur. *Glossa in can. Generalia distinct. 17.* Unde & Oecumenicum, id est totius orbis Christiani, & Universale, ex parte convocatorum, appellatur: quia scilicet, ut sit legitimum, requiritur, ut ad illud convocatio Episcoporum (qui de jure communi vocari debent, tamquam vocem decisivam habentes) sit generalis & legitime facta. Quamvis necesse non sit, ut omnes personaliter compareant, ut videre licet apud Bellarm. *lib. 1. controvers. De concilijs cap. 15.* & Turrecrem. *3. de Summa Ecclesia cap. 10.* & alii quot seqq.

4. Generalia Concilia in universum dumtaxat novem recenset Gratianus, quot scilicet ad ejus usque ætatem fuerunt celebrata: alioquin plura sunt, ut videre licet apud Bellarm. *d. lib. 1. cap. 5.* E quibus quatuor primatum obtinent, Nicænum, Constantinopolitanum, Ephesinum, & Chalcedonense, quæ ab Ecclesia Catholica tamquam quatuor Evangelia probata & recepta sunt, *can. 2. §. inter cetera, & can. Sicut 2. distinct. 15. Novellâ Justin. 131. cap. 1. l. 4. & 7. §. sequentes, Cod. de Summa Trinitate.* Post horum tamen quatuor auctoritatem, etiam reliqua Concilia Universalia auctoritatem suam habeant, si modò auctoritate summi Pontificis convocata & confirmata fuerint, *d. can. 1. §. hæc sunt. & can. Sancta 3. distinct. 15. & simili lib:* alioqui Concilia Universalia, sine summi Pontificis auctoritate congregata, non tam Concilia censenda sunt, quam conciliabula sive improbata conventicula, *can. 1. 2. & 5. distinct. 17.* Ideòque quod ex historijs ac varijs Canonibus apud Gratianum legimus; Imperatores & Principes congregasse aliqua Concilia universalia, accipi debet, vel quod illa congregarint ex sententia & auctoritate Romani Pontificis, & tamquam ejus voluntatis ac decreti executores, ut docet Bellarm. *d. loco c. 13.* vel quod ipsis petentibus, postulantis, & urgentibus congregata fuerint, auctoritate tamen summi Pontificis. Nam cum is sit universalis Ecclesiæ Rector & Pastor, atque Imperator in spiritualibus, & Judex supremus omnium Christi fidelium, & supremam & amplissimam habens in eos potestatem, *can. Patet 10. can. Nemo 13. cum seq. can. Ipsi sunt 16. cum seq. ix. q. 3. can. de Constantinopolitana 4. dist. 22. Extrav.*

Vnam sanctam De majoris, & obsd. ad eum spectat disponere de ijs, quæ concernunt universalem statum Ecclesiæ & ad id Concilia universalia convocare; non ad Imperatorem, vel alium Principem sæcularem, qui non Præsul, sed filius est Ecclesiæ, si Catholicus sit, ut latius hæc omnia deduxi *ad distinct. 15. Gratiani.* Vide Turrecrem. *De Summa Ecclesia, cap. 6. Bell. d. loco c. 12.*

5. Concilium Particulare est ad quod non vocantur omnes Episcopi totius orbis Christiani: hoc enim Concilium propriè Particulare vocatur, opponiturque concilio Universalis. ex parte convocatorum: alioquin concilium aliter particulare dici potest, ex parte auctoritatis, seu quoad auctoritatem, illud, quod non astringit omnes Christi fideles.

6. Concilio cum particularium, propriè dictorum, alia sunt Nationalia, alia provincialia, alia Diocæsana seu Episcopalia. Nationalia sunt, quæ celebrat aliquis patriarcha vel primas, cum Archiepiscopis & Episcopis, unius alicujus regni aut nationis seu duarum, trium, pluriumve provinciarum. Talia sunt multa Concilia Romana, à summo Pontifice cum Episcopis Italiæ tantum celebrata, de quibus Turrecrem. *3. de Summa Ecclesia cap. 3.* Toletana item, & Africana, quæ etiam subinde Universalia dicantur, non tamen absolute, sed vel quia sunt universalis & generalia in isto vel isto regno, natione aut provincijs, vel quia sunt universalis quoad auctoritatem, quia scilicet, quatenus, approbata à summo Pontifice, omnes Christi fideles ad sui observationem adstringunt.

7. Provincialia dicuntur, quæ Archiepiscopus seu Metropolitanus celebrat cum suis Suffraganeis, Episcopis, Abbatibus alijsque Clericis suæ provinciæ. Olim quidem bis singulis annis, *can. De concilijs 2. can. Quoniam 7. & alii distinct. 18.* postmodum autem semel, *d. can. Quoniam, cap. Sicut olim. 25. inf. de accusat.* Hodie verò ex decreto Concilij Tridentini, *Sess. 24. cap. 2. de reformat.* quolibet saltem triennio cogi jubentur per Metropolitanum, aut eò legitime impedito, per Episcopum antiquiorem; non tamen per Episcopum exemptum, qui Archiepiscopum semel elegit, etiam si super omnes sedeat, & promotione sit antiquior. *Zetola in Praxi Episc. parte 1. V. Concilium ad §. 7. ex declarat. Card. Interpp. concil. Trident. ijf. que*

que omnes Episcopi, alijque, quibus id vel ex jure (ut Abbates in tota provincia commorantes, sive Abbatis habeant, sive Commendas, *can. d. cernimus distinct. 18.*) vel ex consuetudine competit, sub certis pœnis interesse jubentur. Talia Concilia sunt plurima in Tomis Conciliorum.

Ad eorum convocationem aut celebrationem non requiritur præsentia vel auctoritas primatis aut Patriarchæ, *arg. d. can. de concilijs*

8. An autem ad ea soli Episcopi vocandi sint controversatur. Vetiior affirmativa sententia: quia jura hæc de re loquentia tantum faciunt mentionem Episcoporum, *can. propter Ecclesiasticas, can. Non oportet, can. pervenit, can. Si quis Episcoporum & can. ult. distinct. 16.* Possunt tamen alij vocari, non ut habeant vocem, sed ut sint consultores. Et sæpè vocari expedit, *arg. e. Novit. Ecce Quanto inf. De his, qua sunt à Prælat. sine cons. cap.* quia ubi multa consilia, ibi salus & multitudo sapientum est sanitas orbis, ut inquit Sapiens, *Prov. 11.*

Vocandi tamen sunt, præter Episcopos, quicumque jurisdictionem Episcopalem habent, ut colligitur ex *can. convenientibus, 1. q. 7. can. Hadrianus distinct. 53.* Et omnes Episcopi ipsius provinciæ in provinciali Synodo comparere debent, aut alias, si justam excusationem habeant, illam per litteras vel certos nuntios Metropolitanis significare, *Gloss. in can. Placuit dist. 18.* Episcopi autem, qui nulli subijunt Archiepiscopo, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligere debent, & in ejus Synodo Provinciali cum alijs interesse, salvis suis privilegijs in reliquis juxta Concil. *Trid. Sess. 24. cap. 2. de reform.* Eligere verò potest Episcopus, vel Archiepiscopus exemptus, non obstante contractione Cleri sui: & electio per eum facta obligat, successores, *Zerola V. Concilium § 3. ex congregat. Card. interp. Capitula Ecclesiarum cathedralium invitanda sunt, non cogenda, Abbas in cap. ult. inf. De his qua sunt à Prælat. sine cons. cap.* Eos tamen, qui loco Cathedralium comparent, non habere auctoritatem definiendi, tradit ibidem Abbas. Quæ autem tractanda sint in Synodis provincialibus, refert Azorius *Instis. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 47.*

Ad Concilia provincialia revocari possunt ea, quæ Legatus à Latere, vel alius, ex specia-

li mandato suæ legationis, celebrat cum Metropolitanis, & alijs Clericis provinciæ aut provincialium, intra terminos suæ legationis contentarum, juxta notata in *cap. ult. inf. de officio deleg. cap. 2. eod. in 6.* Nam & hæc provincialia dicuntur, à provincia, quæ habere debet unum Archiepiscopum, & decem aut undecim Episcopos, *can. Societate v. 1. q. 3.* Quinimo Gratianus Nationalia, quæ tamen à provincialibus distinguuntur, in *can. Regula §. porro dist. 3.* vocat provincialia, & sub provincialibus comprehendit: quia certis provincijs continentur, nec ad omnes Christianos, uti verè Universalia, pertinent.

9. Episcopalia sunt, quæ ab Episcopis inter suæ diocesis Clericos, & Abbates indicuntur, *can. Quando distinct. 38. can. Placuit x. 1. q. 2. l. m. Abbates xv. 1. q. 2. similibus:* vel Sede vacante à Capitulo cathedralis Ecclesiæ, Honor. ab Alex. in *Summa decretal. ad Tit. de constitut. nùm. 7.* Et quidem celebrati ea quorannis debent, *can. Quoniam, can. Annus singulis dist. 18. Concil. Trident. Sess. 24. cap. 2. §. fin. de reform.* nisi Episcopus justo impedimento detineatur: quo casu alium, in dignitate Ecclesiastica constitutum, puta procuratorem aut Vicarium suum Generalem, deputate potest, qui loco ipsius Synodum celebret, & ei præsit, *can. Episcopus d. distinct. 18.* Si vero alias celebrare neglexerit, pœnam suspensionis per duos menses sustinere debet, *can. ult. juncta Glossa in V. Excommunicationis d. distinct. 18.*

Modus celebrandi est, ut omnes, qui interesse tenentur, moneantur de Synodo, tali loco & tempore celebranda, *arg. can. propter d. distinct. 18.* Sufficitque unica monitio, licet in judicialibus trina requiratur, *Glossa in d. can. Si Episcopus.* Et ad hæc Concilia etiam exempti omnes, qui alias cessante exemptionis, interesse deberent, nec capitulis Generalibus subduntur accedere tenentur, secundum concilium Trident. *d. loco. Azorius d. cap. 47. q. 3.* Horum vero conciliorum (quæ magis propriè Synodi quam concilia vocantur, ut patet ex *cap. Sicut olim §. 1. inf. de accusat.*) statutis neque subditi extra diocesis, neque ignorantibus, nisi ignorantia sit supina, ligantur, ideoque ea suis subditis nota facere non omittat Episcopus. Videatur plenius Piasca. in *Praxi Episcop. p. 2. cap. 2. art. 1.*

Episc.

Episcopalibus Concilijs addi possunt Concilia seu Congregationes, quas ineunt alicujus ordinis Monachi aut religioſæ perſonæ, ex Superiorum ſuorum auctoritate, de quibus in *cap. En quis inf. De ſtatu Monachorum.*

10. Distinguntur Concilia Particularia ab Universalibus, quod Universalia vim definiendi habeant, & omnes Chriſti fideles conſtringant, *can. 1 §. 1. diſt. 15. cap. 5. inf. de conſt. & ſimilibus, l. Nemo 4. C. de ſumma Trinitate, Concil. Florent. in unione Armenior.* Particularia verò non habeant vim definiendi, ſed ſolum procurandi, ut, quod alias ſive generaliter ſive ſpecialiter ſtatutum eſt, obſervetur. Similiter non omnes conſtringunt, ſed tantum ſubditos quamdiu in regno, vel diœceſi morantur, juxta *cap. 2. de conſtit. in 6 l. fin. D. de juridi. omnium iudic. ubi dicitur, quod extra territorium jus dicenti impune non pareatur.* Hoc tamen diſcrimen intelligendū eſt de ijs particularibus Concilijs, quæ non ſunt univerſalia quoad auctoritatem, id eſt, quæ neque ſunt à ſummo Pontifice generaliter ad conſtringendos omnes Chriſti fideles approbata, neque in corpus Canonicum relata, ut videre licet in *cap. 2. inf. de elec. cap. Nec Episcopi inf. de temp. ordin. cap. 1. inf. de ſiliis preſbyt. & alijs.* Nam quæ à ſummo Pontifice generaliter comprobata ſunt, perinde obligant omnes Chriſti fideles, atque ſi ab ipſomet convocata & celebrata eſſent, juxta vulgatum illud, *Noſtra faci mus, quibus auctoritatem noſtram impertimus.* Plurima autem Concilia Particularia, ordine alphabetico recenſita, videre licet apud Boërium Eponem, *lib. 2. De iure ſacro à nu. 150. uſque ad nu. 157. incluſivè.*

Circa Oecumenica verò, à Gratiano enumerata, illud obſervandum, quod quinque reliqua à quatuor primis, non ſub locorum deſignatione, ſed per enumerandi rationem, ut & alii plerique ſcriptores, ea recenſeat: nam reſpectu quatuor præcedentium Synodorum Universalium, ſequentes appellat, quintam Synodum, ſextam Synodum, ſeptimam Synodum, octavam Synodum, nonam Synodum.

Hæc verò explicationi decretalium Gregorij IX. præmittenda duxi, quod juxta *l. 1. d. de origine juris* non deceat illotis, ut dicitur, manibus proximus materiam interpretationis alicujus agredi, ſed Præſationes præmittendæ ſint, quæ libentius nos ad lectionem propoſitæ materiæ deducant, & cum eo venerimus, ejus evidentioſam præſentem intellectum: ad quod facit textus in *l. 1. §. Idemque jubemus Cod. de veri jura enucleando: in §. His igitur inſtit. de juſt. & jure, & in §. fin. inſtit. de publi. iud.* Unde & ipſe Gregorius IX. ſuæ compilationi Præſationem præmittit, qua declarat ſe intendere, diverſas conſtitutiones & decretales Epistoſas prædeceſſorum ſuorum, in diverſa ſparſa volumina (quarum aliqua propter nimiam ſimilitudinem, & quædam propter contrarietatem, nonnullæ etiam propter ſui prolixitatem, inducere conſuſionem videbantur; aliæ quæ verò vagabantur extra volumina ſupradicta, quæ tamquam incertæ ſæpe in judicijs vacillabant) ad communem & maximè ſtudentium utilitatem in unum volumen, reſectis ſuperfluis, redigere, & ſuas Conſtitutiones ac Decretales Epistoſas, per quas nonnulla, quæ in prioribus erant dubia declarantur, adſpicere

P A R A T I T L A
 S I V E
S V M M A R I A
E T M E T H O D I C A E X P L I C A T I O
 L I B R I P R I M I
D E C R E T A L I V M

TIT.